

הגשת התנגדות למחלף חב"ד

א. הליך התכנון – היכולת להשפיע על תכנון הסביבה הקרובה שלנו והזכות להתנגד לתכנית

תכנית מתאר ארצית, כמו תכנית להקמת מחלף חב"ד, נערכת ביוזמת המועצה הארצית לתכנון ובניה, שהיא מוסד התכנון העליון בישראל. כשהיא מוכנה, היא מועברת להערות הוועדות המחוזיות ומפורסמת, כך שהציבור יכול להגיש השגות לגביה.

ההשגות נשמעות בפני המועצה הארצית או בפני חוקר שהמועצה ממנה, אשר בסיום ההליך מגיש לה את המלצותיו. המועצה הארצית יכולה לקבל או לדחות את ההמלצות. בדרך כלל, ניתנת אפשרות, למי שרוצה, להשמיע את השגותיו בעל פה.

אם ההשגות לתכנית נדחות – מי שדחו את השגותיו יכול להגיש עתירה למתן צו על תנאי כנגד ההחלטה לאשר את התכנית.

מי שיכול להגיש עתירה כנגד התכנית הוא רק מי שהגיש לגביה השגה, ורק בנושאים לגביהם הוא הגיש השגה והיא נדחתה. מגבלה זו היא שיקול חשוב בשאלה אם כן או לא להגיש השגה באופן אישי, כדי להבטיח את הזכות לעתור כנגד התכנית בשלב מאוחר יותר.

ב. האם להגיש השגה או לסמוך על כך שאחרים יגישו השגות?

האם הגשת השגה אישית מעלה את הסיכוי להצליח בהתנגדות לתכנית? לשאלה הזו יש מספר היבטים.

ראשית, ככל שמספר המתנגדים לתכנית גדול יותר, וועדת התכנון מודעת לכך שההתנגדות לתכנית רחבה וסביר שהיא תהיה קשובה יותר להתנגדויות ותיתן להן משקל.

אמנם, להתנגדות שמוגשת על ידי ועד יישוב או מועצה יינתן בדרך כלל משקל מכובד, אך אם זו ההתנגדות היחידה – המסר הוא שלתושבים פחות חשוב מה יקרה. במקרה זה התושבים לא יוכלו להופיע בפני הוועדה או החוקר כדי להביע בעצמם את התנגדותם.

בנוסף, **לשחקנים השונים במגרש, כמו המועצה האזורית, ועד היישוב או כל קבוצה אחרת, יש בדרך אינטרסים שונים.** דברים שנראים חשובים לך, כתושב המקום, לא בהכרח ייראו כאלה בעיני ועד היישוב או המועצה. במקרה כזה, האינטרס שלך כתושב לא ייוצג באופן הטוב ביותר (אם בכלל). מכאן החשיבות להתאגד עם אנשים שהאינטרסים שלהם ידועים לך היטב ולחבור אליהם כדי להגיש ביחד השגה ולהבטיח שהאינטרס שיקבל את המשקל הגבוה ביותר הוא אינטרס שאתה שותף לו.

בדרך כלל, הדגשים בהשגות של גורמים שונים יהיו אחרים. כך, לדוגמה, מועצת עיר ששמה דגש על שטחי ציבור, יכולה לבקש דברים שמנוגדים לאינטרס האישי של האדם, כתושב המקום.

ג. שיפור הסיכויים בהגשת עתירה נגד תכניות

ראשית, כאמור, רק מי שהתנגד לתכנית בפני וועדת התכנון יכול להגיש עתירה נגד אישור התכנית.

יש מספר נקודות שכדאי להיות מודעים להן כשמגיעים להליך משפטי:

1. אם ההשגות מוגשות על ידי ועד היישוב או המועצה האזורית – התושבים שמיוצגים על ידם לא יכולים לעתור נגד התכנית.
2. בית המשפט שם דגש על ניקיון הכפיים ותום הלב של מי שמגיש עתירה. במקרה הייחודי של כפר חב"ד, כשבעבר הוגש בג"צ כנגד המחלף והעתירה נמחקה לאחר הגעה להסכמה, עשויה לעלות השאלה אם ההתנגדות שהועלתה עכשיו לא סותרת את ההסכמות שהתקבלו בעבר (שינוי עמדה בעקבות שינוי נסיבות או הערכה חדשה של המצב היא לגיטימית, אבל דרישה שמנוגדת להסכמות קודמות עשויה לגרום לתחושה של פעולה בחוסר תום לב).

3. בית המשפט מקפיד לא להתערב בנושאים טכנוניים – כיוון שמי שמומחה לתכנון אלו וועדות התכנון. כך בעיקר כשמדובר בתכניות מתאר ארציות, שאושרו על ידי מוסד התכנון העליון. בית המשפט יתערב בעיקר כשהיו פגמים בהליך קבלת ההחלטות, או כשהחלטה לא סבירה, למשל, כששיקולים חשובים לא עלו לדיון ולא נלקחו בחשבון.